

2012-11-27

Kazakstan: Identitetshandlingar och andra officiella dokument

Kartan hämtad från Perry Castaneda Map Collection

Innehåll

1.	Inledning	4
2.	Identitetshandlingar	4
2.1.	Pass	4
2.2.	ID-kort	5
2.3.	Födelsebevis, äktenskapsbevis och dödsattest	6
2.4.	Bostadsregistreringsbevis	7
2.5.	Militärbok	7
2.6.	Falska handlingar	8
3.	Folkbokföring	8
3.1.	Medborgarskap	8
4.	Utresetillstånd	9
	Källförteckning	10

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda, offentliga och icke offentliga, informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges. Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

1. Inledning

Denna rapport tar upp de vanligast förekommande officiella kazakiska dokumenten rörande identitet. Den är dock inte uttömmande vad gäller kazakiska identitetshandlingar då det finns ett flertal officiella handlingar som inte är omnämnda i denna rapport, som utfärdas.

2. Identitetshandlingar

Pass och ID-kort är de enda handlingar som bekräftar kazakiskt medborgarskap och identitet. För barn under 16 år som inte erhållit eget pass krävs födelsebevis samt någon av föräldrarnas pass eller ID-kort för att identiteten och medborgarskapet ska anses bekräftat.¹

2.1. Pass

Från att Kazakstan förklarade sig som självständig, oberoende republik i december 1991 fram till 1994 användes de gamla sovjetiska passen som ID-handling. 1994 började de första kazakiska nationella passen utfärdas. Initialt fungerade passen både som inrikes- och utrikespass men för att vara giltigt för utresa ur landet krävdes då ett utresevisum.² Tvånget på utresevisum avskaffades 2001 och därefter fungerar passen endast som utrikespass.³ De första kazakiska passen var blå, hade 32 sidor och varierande giltighetstid. 2007 kom en ny typ av pass där giltighetstiden ändrats till 10 år. Även dessa var blå och hade 32 sidor.⁴

I januari 2009 började de första biometriska kazakiska passen utfärdas. Till en början innehöll de ingen information om etnicitet, något som fanns i de gamla passen. Från februari 2009 kan den som ansöker om passhandling själv välja om etnicitet (nationality till skillnad från citizenship) ska framgå i passhandlingen. Runt 2 700 pass hann utfärdas från januari till dess att regeringen ändrade kraven i februari 2009. De nya passen innehåller också ett chip där bland annat ett foto av ägaren till passet finns lagrat. Chipet innehåller dock ingen information om etnicitet.⁵

Det finns tre typer av passhandling: Ordinarie pass (blåa), diplomatpass (gröna) och tjänstepass (svarta). De ordinarie passen har en giltighetstid på tio år, innehåller 36 sidor och utfärdas till samtliga åldersgrupper. Det är

¹ Kazakstan. Lagstiftande organ, *Law on the Republic of Kazakhstan on Citizenship of the Republic of Kazakhstan (with amendments and additions as of 27.04.2012)*, (2012-04-27) <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/502caf12.pdf> (nedladdat 2012-11-08)

² Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

³ Landinfo, *Kasakhstan: Exitvisum* (2009-04-02) http://www.landinfo.no/asset/870/1/870_1.pdf

⁴ Keesings Document Checker

⁵ Institute for War and Peace Reporting (IWPR), *Kazakstans New Passports to Show Ethnicity*, (2009-03-02) <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49aceb46c.html>

dock vanligt förekommande att barn under 18 år blir införda i någon förälders passhandling.⁶ Ansökan sker vid ett lokalt Public Service Center (PSC⁷) som är underställt justitieministeriet. De har kontor över hela landet och en region har flera PSC-kontor. För att erhålla ett pass krävs ett födelsebevis, ett ID-kort (om personen är över 16 år) samt bostadsregistreringsbevis. Det är inget tvång att inneha pass utan det utfärdas normalt vid utlandsresa.⁸ Utfärdande myndighet var initialt inrikesministeriet för att sedan gå över till justitieministeriet. Sedan 2012 är det åter inrikesministeriet som är ansvarigt för utfärdande av pass.⁹

Passen innehåller bland annat information om:¹⁰

- För- och efternamn
- Födelseort och födelsedatum
- Nationalitet
- Kön
- ID-nummer
- Utfärdandedatum och utgångsdatum
- Utfärdande myndighet

Det framkommer inga uppgifter om att uigurer eller andra minoriteter ska ha några svårigheter att erhålla passhandling om de är registrerade som kazakiska medborgare.¹¹

2.2. ID-kort

ID-kort kan ansökas om, och uthämtas vid, PSC-kontoren och vid ansökan ska man presentera födelsebevis, bostadsregistreringsbevis samt ett av föräldrarnas ID-kort om man ansöker för första gången.¹² ID-korten är, till skillnad från födelsebevisen, försedda med foto, ljusblå och utfärdas från 16 års ålder. I övrigt innehåller ID-kortet uppgifter om:^{13 14}

- Fullständigt namn och fadersnamn
- Födelsedatum
- 12-siffrigt ID-nummer där de 6 första är födelsedatumet

⁶ Keesing's *Document Checker*

⁷ På ryska: Cent Obsluzhivaniya Naseleniya (CON)

⁸ Electronic Government of the Republic of Kazakhstan:

http://www.e.gov.kz/wps/portal/Content?contentPath=/egovcontent/citizen_migration/passport_id_card_acceptance/passport/pass003_mvd&lang=en (nedladdat 2012-10-03)

⁹ Kazakstans ambassad i London, Telefonsamtal 2012-11-13

¹⁰ Keesing's *Document Checker*

¹¹ Migrationsverket, *Kazakstan. Om eventuella svårigheter för uigurer att få ett pass utfärdat* (2012-09-05) [Lifosdokument nr 28352]

¹² Electronic Government of the Republic of Kazakhstan:

http://www.e.gov.kz/wps/portal/Content?contentPath=/egovcontent/citizen_migration/passport_id_card_acceptance/passport/pass003_mvd&lang=en (nedladdat 2012-10-03)

¹³ Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) (s.6-7)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

¹⁴ Migrationsverket, *ID-kort från Kazakstan*, 2001-10-18 [Lifosdokument nr 6924]

- Födelseort
- Nationalitet (etnicitet)
- Bostadsort
- Giltighetstid

Tidigare förnyades ID-korten vid 25 års ålder samt vid 45 års ålder för att sedan gälla livet ut. De nyare ID-korten har en giltighetstid på tio år. Inrikesministeriet är ansvarigt för utfärdande av ID-kort.¹⁵

ID-kortet är det vanligaste identitetsdokumentet i Kazakstan och det bärs i regel av samtliga kazakiska medborgare, även de som bor ute på landsbygden. ID-kortet används i alla sammanhang där en person måste legitimera sig som vid besök på post och bank, köp av tågbiljett etc. Det kan även användas som resedokument till Ryssland och Kirgizistan där kazakiska medborgare har uppehållsrätt i 90 dagar med ID-kortet. Kortet blir då inte stämplat vid utresa.¹⁶

2.3. Födelsebevis, äktenskapsbevis och dödsattest

Födelsebevis, äktenskapsbevis och dödsattest utfärdas av folkregistreringskontoret, Zapis Aktov Grazhdanskogo Sostoyaniya (ZAGS) som är underställt justitieministeriet. Det går också att erhålla dem via PSC-kontoren.¹⁷

Information om att ett barn har fötts sänds normalt från sjukhuset till ZAGS som registrerar uppgifterna. Sedan får föräldrarna ansöka om att få ut födelsebeviset. Ansökan om födelsebevis och äktenskapsbevis går att göra elektroniskt om personen har registrerat sig på regeringens webportal och erhållit en digital signatur. Vid ansökan om födelsebevis för nyfött barn ska föräldrarna presentera ID-kort eller pass.¹⁸

I de fall barnet inte fötts på sjukhus har föräldrarna två månader på sig att registrera barnet hos ZAGS. Föräldrarna måste då lämna in en skriftlig förklaring till varför det inte är sjukhuset som inlämnar dokumenten. En skriftlig förklaring måste också lämnas om registreringen skett efter den fristen på två månader.¹⁹

Födelsebevisen och äktenskapsbevisen är blå med omslag av hårdpapp där personuppgifterna står inskrivna i mittuppslaget. Dödsattesten är ett

¹⁵ Kazakstans ambassad i London, Telefonsamtal 2012-11-13

¹⁶ Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) (s.7)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

¹⁷ Kazakstans ambassad i London, Telefonsamtal 2012-11-13

¹⁸ Electronic Government of the Republic of Kazakhstan:

http://www.e.gov.kz/wps/portal/Content?contentPath=/egovcontent/family/passport/e_020&lang=en (nedladdat 2012-11-14)

¹⁹ Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) (s.6)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

grönfärgat ark i storlek A4.²⁰ Fram till 2005 var omslagen på födelsebevisen gröna. Ett födelsebevis innehåller uppgifter om innehavarens och föräldrarnas för- och efternamn, födelseort samt registreringsnummer hos ZAGS. Födelsebeviset är det huvudsakliga ID-dokumentet för personer under 16 år.²¹

2.4. Bostadsregistreringsbevis

PSC är ansvarigt för bostadsregistrering. När en person/familj flyttar inom landet förs uppgifterna in i en s.k. hemmabok (domovaya kniga). Denna bok följer bostaden och inte personen vilket innebär att alla som bott på en viss adress någon gång, står uppskrivna i boken. Ägaren till fastigheten/lägenheten är innehavare av boken. Vid flytt får de som flyttar en stämpel där det framgår att de inte längre är boende på den aktuella adressen samtidigt som de nya ägarna förs in.²²

Tillgång till sjukvård, socialhjälp, arbete och skolgång är formellt knutet till bostadsregistreringen men praktiseras inte strängt då det finns möjligheter att erhålla detta trots avsaknad av bostadsadress. Därutöver förekommer informella gåvor till utföraren av tjänsten, då mer välsituerade familjer vill skriva in sina barn på mer prestigefyllda skolor eller erhålla vård på ett annat sjukhus än de som de enligt bostadsregistreringen har tillgång till.²³

2.5. Militärbok

En ny försvarsordning infördes i Kazakstan 2007 då man gick från en traditionell värnpliktsbaserad armé till en med i större utsträckning professionella soldater. 2009 beräknades armén bestå av ca 70 000 soldater av vilka runt 65 procent var professionella.²⁴ Militärtjänstgöringen är dock alltså obligatorisk och av konstitutionen framgår att *"Citizens of the Republic shall perform military service according to the procedure and in the forms established by law"*. Flera källor bekräftar dock att endast en liten del av de som är förpliktigade att göra värnplikten blir inkallade.²⁵

Källor med information om militärkort/militärbok har inte stått att finna.

²⁰ IND Bureau Documenten, Holland - Discs

²¹ Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) (s.5-6)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

²² Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) (s.8)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

²³ Open Society Foundations, *Illegal Settlements and City Registration in Kyrgyzstan and Kazakhstan: Implications for Legal Empowerment, Politics, and Ethnic Tensions*, (2012-04-30) (s.27-28)

<http://www.soros.org/sites/default/files/illegal-settlements-20120504.pdf> (nedladdat 2012-11-15)

²⁴ Institute for War and Peace Reporting (IWPR), *Army to Soak up Kazakhstan's Unemployed*, (2009-02-07)

<http://iwpr.net/report-news/army-soak-kazakstans-unemployed> (nedladdat 2012-11-19)

²⁵ Migrationsverket, *Undvikande av militärtjänsten i Kazakstan*, (2010-09-21) [Lifosdokument nr 23564]

2.6. Falska handlingar

Enligt norska landinfo är problemet med falska ID-handlingar inte lika stort i Kazakstan som det till synes är i andra centralasiatiska republiker. Både norska ambassaden i Astana och IOM uppger att de sällan stöter på falska passhandlingar. Däremot är det mer vanligt förekommande att bostadsregistreringar och hemmaböcker säljs, bland annat genom tidningsannonser.²⁶

3. Folkbokföring

ZAGS är ansvarigt för den kazakiska folkbokföringen. De har ett centraliserat register i Astana dit de olika regionkontoren skickar alla registreringsuppgifter gällande befolkningens civilstatus i respektive region. De olika regionkontoren har därutöver egna lokala register över befolkningen i regionen där samma uppgifter framgår.²⁷

3.1. Medborgarskap

Enligt artikel 3 i den kazakiska lagstiftningen från 20 december 1991 om medborgarskap, så är en medborgare i Kazakstan personer som:

*“permanently reside in the Republic of Kazakhstan as of the date when the present Law enters into force;
were born on the territory of the Republic of Kazakhstan and are not citizens of a foreign state;
citizens of the Republic of Kazakhstan who obtained their citizenship in line with the present law”*

Punkten 2 i ovanstående gäller dock inte barn till utländska medborgare som är födda i Kazakstan.

Kazakstan tillåter inte dubbelt medborgarskap.²⁸

Tidigare fanns det en punkt under artikel 21 i medborgarskapslagen som sade att en person som uppehållit sig utomlands längre än tre år utan att ha registrerat sig hos en ambassad eller konsulat under den tiden, automatiskt förlorar sitt medborgarskap om inte goda grunder varför det ska kvarstå, finns.²⁹ I en ny version av lagen som kom 2011-07-22 var punkten struken och istället framkommer av artikel 7:

²⁶ Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25) (s.8)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

²⁷ Ibid (s.10)

²⁸ Kazakstan. Lagstiftande organ, *Law on the Republic of Kazakhstan on Citizenship of the Republic of Kazakhstan (with amendments and additions as of 27.04.2012)*, (2012-04-27) <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/502caf12.pdf> (nedladdat 2012-11-08)

²⁹ Landinfo, *Kaskhstan. Lösning fra kasakhstansk statsborgerskap* (2010-02-09) http://www.landinfo.no/asset/1142/1/1142_1.pdf

”Residence of a citizen outside the Republic shall not result in termination of Citizenship of the Republic of Kazakhstan”³⁰

4. Utresetillstånd

Kazakstan har normalt inget krav på utresetillstånd sedan utreseviseringen togs bort 2001. Det kan dock krävas ett utresetillstånd för vissa grupper. I de fall en kazakisk medborgare ämnar bosätta sig utomlands permanent ska denne visa papper som bekräftar detta, och som sedan ska verifieras av den kazakiska ambassaden i det aktuella landet och sedan sätter en särskild stämpel i passet.³¹

Andra grupper som kan nekas utresa är t.ex. de som är föremål för en pågående domstolsprocess eller ännu inte fullgjort ett tildömt fängelsestraff. Medborgare som arbetat inom statlig förvaltning och haft tillgång till känsliga uppgifter rörande nationens säkerhet måste ha tillstånd från den statliga arbetsgivaren om de tillfälligt vill lämna landet. De har heller inte rätt att permanent bosätta sig utomlands under en period av fem år efter att de avslutat sin anställning.³²

³⁰ Kazakstan. Lagstiftande organ, *Law on the Republic of Kazakhstan on Citizenship of the Republic of Kazakhstan (with amendments and additions as of 27.04.2012)*, (2012-04-27) <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/502caf112.pdf> (nedladdat 2012-11-08)

³¹ Landinfo, *Kasakhstan: Exitvisum* (2009-04-02) http://www.landinfo.no/asset/870/1/870_1.pdf

³² US Department of State, *2008 Human Rights Report: Kazakhstan*. (2009-02-25), <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2008/sca/119135.htm> (nedladdad 2012-11-27)

Källförteckning

Electronic Government of the Republic of Kazakhstan:

http://www.e.gov.kz/wps/portal/Content?contentPath=/egovcontent/citizen_migration/passport_id_card_acceptance/passport/pass003_mvd&lang=en
(nedladdat 2012-10-03)

Electronic Government of the Republic of Kazakhstan:

http://www.e.gov.kz/wps/portal/Content?contentPath=/egovcontent/family/passport/e_020&lang=en (nedladdat 2012-11-14)

IND Bureau Documenten, Holland - Discs

Institute for War and Peace Reporting (IWPR), *Army to Soak up Kazakhstan's Unemployed*, (2009-02-07)

<http://iwpr.net/report-news/army-soak-kazakstans-unemployed> (nedladdat 2012-11-19)

Institute for War and Peace Reporting (IWPR), *Kazakstans New Passports to Show Ethnicity*, (2009-03-02)

<http://www.unhcr.org/refworld/docid/49aceb46c.html>

Kazakstans ambassad i London, Telefonsamtal med konsul, 2012-11-13

Kazakstan. Lagstiftande organ, *Law on the Republic of Kazakhstan on Citizenship of the Republic of Kazakhstan (with amendments and additions as of 27.04.2012)*, (2012-04-27)

<http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/502caf112.pdf> (nedladdat 2012-11-08)

Keesings Document Checker

Landinfo, *Kasakhstan: Exitvisum* (2009-04-02)

http://www.landinfo.no/asset/870/1/870_1.pdf

Landinfo, *Kaskhstan. Lösning fra kasakhstansk statsborgerskap* (2010-02-09)

http://www.landinfo.no/asset/1142/1/1142_1.pdf

Landinfo, *Temanotat – Kasakhstan: Pass, ID og underlagsdokumenter*, (2011-02-25)

http://landinfo.no/asset/1553/1/1553_1.pdf

Migrationsverket, *Kazakstan. Om eventuella svårigheter för uigurer att få ett pass utfärdat* (2012-09-05) [Lifosdokument nr 28352]

Migrationsverket, *Undvikande av militärtjänsten i Kazakstan*, (2010-09-21) [Lifosdokument nr 23564]

Open Society Foundations, *Illegal Settlements and City Registration in Kyrgyzstan and Kazakhstan: Implications for Legal Empowerment, Politics, and Ethnic Tensions*, (2012-04-30) (s.27-28)

<http://www.soros.org/sites/default/files/illegal-settlements-20120504.pdf>
(nedladdat 2012-11-15)

US Department of State, *2008 Human Rights Report: Kazakhstan*. (2009-02-25),

<http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2008/sca/119135.htm> (nedladdad 2012-11-27)